1893 80 років 1973 Служжби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXI. Ч. 6. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 10-го СІЧНЯ 1974 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK THURSDAY, JANUARY 10, 1974 No. 6. VOL. LXXXI.

ЗА ДАЛЬШУ РОЗБУДОВУ УКРАЇНСЬКОЇ ЗАМОРСЬКОЇ ТВЕРДИНІ

ПРОГОЛОШЕННЯ ГОЛОВНОГО ЕКЗЕКУТИВНОГО КОМІТЕТУ У 80-РІЧЧЯ ТА В КОНВЕНЦІЙНОМУ РОЦІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

СОЮЗОВЦІ!

Цього 1974-го року, в День Батька цієї країни Вашингтона 22-го лютого, сповниться ВІСІМДЕСЯТ РОКІВ з того часу, як в пенсильвенійському містечку Шамокіні був створений Український Народний Союз і з ним — за словами „Свободи" — „Україна воскресла в Америці!" В цьому ж ювілейному 1974-му році відбудеться в травні чергова, 28 Звичайна Конвенція Українського Народного Союзу, який своєю безперервною і наполегливою службою своїм Членам, своїй Громаді і своєму Народові здобув собі велику назву Української Заморської Твердині.

У 80-літній історії Українського Народного Союзу завжди так було, що кожну ювілейну дату, як і кожний конвенційний рік використовувано для окремих зусиль для дальшої його розбудови, що є рівнозначне із скріпленням всієї нашої Громади та її всебічного вкладу в розвиток нашого власного життя, як і в розвиток Америки і Канади та в змагання Українського Народу до волі і незалежности.

Мавши це на увазі та згідно з 80-літньою традицією, з нагоди цього ювілейного і конвенційного року проголошуємо оцим

ЮВІЛЕЙНО-КОНВЕНЦІЙНУ ЧЛЕНСЬКУ КАМПАНІЮ

З МЕТОЮ ЗДОБУТИ В ЦІЙ КАМПАНІЇ ДО КОНВЕНЦІЇ В ТРАВНІ ЩОНАЙМЕНШЕ 3,000 ЧЛЕНІВ, ПОТРІБНИХ НА ПОКРИТТЯ ПЕРЕДБАЧЕНИХ ВТРАТ ТА НА ЗБІЛЬШЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ДО ТОГО ЧАСУ ДО 90,000 ЧЛЕНІВ!

СОЮЗОВЦІ! Наші основоположники і попередники створили Український Народний Союз, цей справжній союз ідей, праці та інтересів, бо вони великого бажали! Великою може видаватись і встановлена мета теперішньої ювілейно-конвенційної членської кампанії, але ми можемо її досягнути спільною працею і спільними зусиллями та при свідомості спільної відповідальности, до яких закликамо всіх Головних і Відділових Урядовців, усіх Конвенційних Делегатів та всіх Членів УНСоюзу.

За участь і успіхи в цій ЮВІЛЕЙНО-КОНВЕНЦІЙНІЙ КАМПАНІЇ передбачені звичайні і надзвичайні нагороди та окремі вирізнення під час Конвенції.

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ УНС

Йосип Лисогір
головний предсідник

Іван Телюк
заступник головного предсідника
Марія Душник
заступниця гол. предс.
Ярослав Падох
головний секретар

Сен. Павло Юзик
заст. гол. предсідника на Канаду
Володимир Сохан
заступник гол. предсідника і рекорд. секретар
Уляна Дячук
головний касир

Джерзі Сіті, Ню Джерзі, в січні ювілейного 1974-го року.

ХМАРОСЯГ УНС В ОСЕРЕДКУ УВАГИ ПЛЯНІВ ПЕРЕБУДОВИ ДЖЕРЗІ СИТІ

The New York Times

Ukrainian National Association's 15-story office building in Exchange Place area of Jersey City, as seen from [illegible] apartment house at Paulus Hook. World Trade Center's towers are in distance, across the Hudson.

Ню Йорк. — Навряд чи яка інша українська будівля мала вже стільки уваги і стільки разів її фотознімка була на сторінках різних публікацій, як 15-поверховий хмаросяг Українського Народного Союзу при 30 Монтґомері вулиці над Гудсоном в Джерзі Сиʼі, в якому вже приміщується і працює Головна Канцелярія УНС та кілька відділів сусіднього Першого Джерзі Банку. Фотознімкою цього хмаросягу, надрукованою на ширину чотирьох колонок під заголовком другої частини „Ню Йорк Таймсу" з 7-го січня, цей великий щоденник зілюстрував свою довшу статтю про „Широкі пляни відбудови Джерзі Сиʼі", в яких власне цій могутній будівлі, як і сусідній 22-поверховій мешканевій, спонзорованій без будь-яких фінансових зобов'язань Українським Народним Союзом та місцевою Порторіканською громадою, приділяється головну увагу. В безпосередньому сусідстві цих будівель УНСоюзу запляновані основні дальші перебудови: парк здовж побережжя Гудсону, окреме мешканеве-бюрове „Місто Волі" напроти статуї Свободи та ряд інших перебудов, що мали б перетворити Джерзі Сиʼі на „прикладне місто Америки".

НАРОДНИЙ ФОНД УККА ПЕРЕСТУПИВ СУМУ $106,000

Ню Йорк. — З канцелярії Українського Конгресового Комітету Америки інформують, що кінцеві підсумки вплывів Національного Датку та пожертв до Українського Народного Фонду УККА за 1973-ій рік виказують суму понад 106,000 долярів, отже на понад 6,000 долярів більше, від запланованих 100,000 долярів у бюджеті. До цієї надвишки поважно причинився Відділ УККА у Філядельфії (голова — д-р Іван Скальчук, референти Народного Фонду — мгр Іван Скочиляс й Іван Шаран), який в останніх днях переслав суму $6,050, що разом із пересланими раніше становить з того Відділу сумарично $10,500 та ставить цей Відділ на перше місце у збірці Народного Фонду. В останній хвилині ще вплинули вплати з Відділів у Кентоні — $535, Балтиморі — $400 та менші суми з ряду інших Громад. Разом до Народного Фонду на 1973-ій рік 55 наших громад внесло по триста і більше долярів. Повний список платників Національного Датку та їх збірщиків буде своєчасно проголошений — заповідають з канцелярії УККА.

В ГРУДНІ ГУРТОВІ ЦІНИ ЗРОСЛИ НА 2.2 ВІДСОТКА

Вашингтон. — У вівторок, 8-го січня, Департамент праці повідомив, що протягом грудня мин. року індекс гуртових цін зріс на 2.2 відсотка.

34-ий Відділ УНС в Річмонді цієї суботи матиме ювілейний концерт

Річмонд, Вірджінія (С. Р.). — Заходом управи 34-го Відділу УНСоюзу ім. Св. Івана Хрестителя в цій колишній столиці Конфедератів відбудеться цієї суботи 12 січня 1974 р. ювілейний бенкет із забавою для відзначення 5-річчя заложення цього першого Відділу УНСоюзу в тому стейті.

Відділ цей заложено 1-го грудня 1968 року за ініціятивою відомого кількакратного шахового чемпіона інж. Лева Блонаровича та при технічній допомозі головного радного і асистента організаційного Відділу Степана Гавриша. Не зважаючи на це, що українська громада в Річмонді та околиці нараховує не більше 80 українських родин, секретар Відділу інж. Лев Блонарович зумів на протязі 5 років записати до Відділу майже 100 нових членів.

Святочний Комітет, який вже від довшого часу приготовляється до цього першого Союзового свята - бенкету, очолив інж. Лев Блонарович, а членами є пані Марія Андерсон, Ольга Луців та Ігор Таран. Не зважаючи на технічні перешкоди, Комітет подбав і про мистецьку програму, а саме запросив з далекого Брістолю в Пенсильвенії колишню міс Союзівки Маріянну Сухенко, яка виступить з сольоспівами при акомпаніяменті сестри Ліди Сухенко. Рівнож під час бенкету молодий піяніст з Річмонду Гліб Таран виконає в'язанку пісень та колядок. По бенкеті відбудеться традиційна „Маланка".

Бенкет і забава відбудеться в мотелі „Вірджінія Інн" при Азелія евеню, що знаходиться при головних дорогах 301 та 95.

УНСоюз під час того ювілейного свята репрезентуватиме головний радний і асистент керівника організаційного Відділу Степан Гавриш.

Президент Ніксон заперечує закиди в справі цін на молоко та в справі „Ай-Ті-Ті"

Сан Клементе, Каліфорнія. — У двох окремих заявах президент Ніксон у вівторок, 8-го січня, заперечив закиди, що нібито в заміну за великі пожертви на його передвиборчу кампанію в 1972-му році, він погодився на підвишку в урядовій підтримці цін на молоко та старався персонально вплинути на вислід слідства в справі Міжнародної Телефонічної і Телеграфічної Корпорації („Ай-Ті-Ті"). Заявив, оприлюднені рівночасно в Сан Клементе та Вашингтоні, твердять, що ці закиди „цілком фальшиві".

Щодо справи підвишки цін на молоко в 1971-му році, то Білий Дім твердить, що Президент погодився на неї з кількох причин: Конгрес вимагав встановлення такої підвишки; підвишка була економічно корисна; президент Ніксон здавав собі справу з політичних впливів молочної індустрії, особливо в середньо-західніх стейтах. У цій заяві Президент признався, що на його рішення мали деякий вплив „традиційні політичні міркування", а саме, що коли б він не погодився на цю підвишку, то це могло мати „катастрофічні політичні" наслідки на його перевиборчу кампанію в стейтах, які продукують молоко. Але він категорично заперечив, що на його рішення мало будь-який вплив бажання молочної індустрії скласти велику пожертву на його виборчу кампанію. Президент Ніксон заявив, що знав про пляни молочної індустрії скласти цю пожертву, але це не мало жадного впливу на його постанову погодитися на підвишку в урядовій підтримці цін на молоко.

У другій заяві, яка стосувалася „Ай-Ті-Ті", Президент твердив, що коли він у 1971-му році наказував заступникові генерального прокуратора Річардові Кляйндінстові не вносити апеляції до Найвищого Суду в справі, яка стосувалася цієї корпорації, то нічого не знав про пляни „Ай-Ті-Ті" зложити велику пожертву на покриття видатків Республіканської партії, зв'язаних з її Крайовою конвенцією, яка відбулася 1972-го року. Президент заявив, що він звертався в цій справі до прокуратора Кляйндінста, бо не погоджувався з деякими твердженнями Департаменту справедливости, а саме, що „всі величезні корпорації злі з огляду на свою величину". Але, заявив Президент, коли Кляйндінст пояснив йому деталі цієї справи, то він відкликав свої застереження щодо апеляції до Найвищого Суду ЗСА. Справа „Ай-Ті-Ті" розгорнулася так: у 1971-му році Федеральний Апеляційний суд видав був рішення, що ця фірма не винна в закидах створення картелю, а Кляйндінст хотів апелювати це рішення до Найвищого Суду. З огляду на персональне втручання Президента, апеляція була затримана. Відтак Департамент справедливости погодився на компроміс, тобто на полагодження справи поза судовою залею, хоч президент Ніксон вже раніше відкликав свої застереження щодо апеляції до Найвищого Суду.

ВИСТАВКА ТАНІ ОСАДЦИ В НЮ ЙОРКУ

Об'єднання Мистців Українців в Америці влаштовує в неділю, 13-го січня 1974 р. о год. 1-ій по полудні в приміщенні ОМУА (149 — 2 евеня в Ню Йорку) виставку п-ні Тані Осадци. Будуть виставлені картини, рисунки та керамічна орнаментика. Виставка триватиме від 13-го до 20-го січня включно і буде відкрита в будні дні від 6-8 год. вечора, а в суботи і неділі від 1-8 год. вечора.

Кіссінджер знову відвідає близько-східні держави

Вашингтон. — Як повідомили в середу, 9-го січня ц. р. офіційні чинники Державного Департаменту, державний секретар Генрі Кіссінджер правдоподібно знову відвідає близько - східні держави, щоб приспішити переговори, що ведуться вже майже три тижні між Ізраїлем і Єгиптом в справі сепарації військових частин над Суезьким каналом. Не прийнято ще остаточної децизії відносно поїздки Кіссінджера, але вістку про його відвідини Каїра і Єрусалиму в політичних кругах вважають за серйозну. Говориться також про відвідини Кіссінджером інших арабських держав з метою склонити їх до посередництва і впливу на Єгипет, бо, як відмічує преса, без сепарації військових частин ледви чи можна буде успішно закінчити другу фазу переговорів в Женеві про замирення. У міжчасі відносно близько - східнього конфлікту, а головно енерґетичної кризи, висловився віцепрезидент Дж. Форд, який перестеріг арабські держави, які продукують нафту, що їхнє амбарго застосоване до ЗСА може неґативно вплинути на посів і збір збіжжя, що з другого боку спричинить недостаток харчів у світі і частина людства буде голодувати. Форд закликав продуцентів і консументів нафти передумати ситуацію. Знову ж вістка з Білого Дому говорить, що президент Ніксон заявив, що він плянує скликати до Вашингтону заінтересовані держави— продуцентів і відборців арабської нафти для обговорення енерґетичної кризи у світі. Покищо офіційного запрошення ще не вислано, сказано в повідомленні. В цьому ж повідомленні Президента говориться також про найменування Джозефа Сіска на державного підсекретаря, третього з черги по Г. Кіссінджерові, і що Сіско таку номінацію прийняв.

Преса — „Ню Йорк Таймс" „Вашинґтон Поуст" і інші ще й досі коментують зустріч Кіссінджера і міністра оборони Ізраїлю Моше Даяна з кінцем минулого тижня і непогодження Кіссінджера з Даяном відносно пляну міністерства оборони Ізраїлю для відтягнення армійських частин з суезької зони.

Кіссінджер заявив, що як тільки випрацьований і можливий до прийняття плян Ізраїля буде надісланий, уряд ЗСА постарається передати його єгипетським державним чинникам.

Сіско залишиться в Державному Департаменті

Вашингтон. — Як повідомляє преса, державний секретар Генрі Кіссінджер переконав відомого спеціяліста від близько-східніх справ Джозефа Сіска, щоб він залишився в департаменті зовнішніх справ і прийняв підвищену номінацію. Як відомо, Джозеф Сіско плянував відійти весною цього року на становище професора в Гамілтон коледжі. З Білого Дому повідомляють, що Джозеф Сіско найменований на заступника державного секретаря на місце Вілліяма Портера, що його найменовано на амбасадора ЗСА до Канади. Очевидно рішення підсекретаря Сіска зрезиґнувати з свого попереднього пляну і залишитись далі в активній службі Державного Департаменту викликали в багатьох його друзів і представників преси щире здивування, бо ще кілька тижнів тому Сіско з великим вдоволенням повідомляв пресу про це, що повернення в атмосферу академічного життя його вповні задовільняє.

КИТАЙЦІ ТАВРУЮТЬ СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ ЗА ПОНЕВОЛЕННЯ І ТЕРОР, ЗГАДУЮТЬ УКРАЇНУ

Пекін. — „Гсінгура", урядова пресова агенція червоного Китаю, виступила у вівторок, 8-го січня, з гострим засудом Сов. Союзу за його „збройну агресію" проти власного народу, при чому зокрема згадано Литву, Латвію й Україну та не-російські народи Центральної Азії. Агенція таврує Совєтський Союз за поліційний терор, табори каторжної праці та запроторювання дисидентів до закладів божевільних і винищування їх хемікаліями. „Кліка совєтських ренегатів часто користувалася поліційними з'єднаннями, танками і навіть парашутистами для кривавих репресій проти масового резистансу совєтського народу" — сказано в повідомленні, що його поширено по всій країні. В цьому ж повідомленні дальше сказано, що Совєтський Союз перебуває в стані постійного забурення з уваги на загальний спротив проти Брежнєвської кліки, називається ряд законодавчих заходів для скріплення контролі над політичними дисидентами та стверджується, що сьогодні в совєтських концтаборах перебуває понад один мільйон каторжників. „Ню Йорк Таймс", реферуючи у виданні з 9-го січня цей виступ китайської агенції, називає його новою фазою в ідеологічній війні китайців проти Москви і відплатою за совєтські твердження про масовий спротив проти теперішніх китайських володарів. Згідно з повідомленням „Н. Й. Таймсу", в статті китайської агенції називається численні страйки, демонстрації та протести совєтського робітництва і не-російських народів та інтелектуалів і студентів, при чому зокрема згадується Литву, Латвію й Україну та Центральну Азію між тими не - російськими народами, що виявляють невдоволення і спротив Кремлеві. Окремо згадано також про спротив внутрі Совєтського Союзу проти інвазії на Чехо - Словаччину в 1968-му році та про підтримку протиурядових заворушень і виступів в Польщі в 1970-му році.

„Архіпелаг ҐУЛаҐ" передаватимуть на коротких хвилях

Вашингтон. — За інформаціями „Ню Йрок Таймсу" з дня 3-го січня ц. р., книжку Александра Солженіцина п. н. „Архіпелаґ ҐУЛаҐ" передаватимуть наступні радіостанції: „Радіо Свобода", Мюнхен, передаватиме текст цієї книжки в цілості (600 сторінок) російською мовою і мовами 17-ти народів СССР. Попередньо з цієї ж радіовисильні йшли передачі текстів з повістей А. Солженіцина, як „Раковий корпус", „Перший круг" та писання інших дисидентських письменників; Радіо „Голос Америки", Вашинґтон, вже почало передавати аналізу і зміст цієї останньої книжки, а також реакцію американської публічної опінії і преси; Британська Радіокорпорація, Лондон, і „Дойтше Веллє" передаватимуть уривки з цієї книжки. Радіо „Вільна Европа" і „Радіо Свобода", що є субсидіовані американським урядом, передаватимуть уривки з „Архіпелаґ ҐУЛаҐ" в Польщу, Румунію, Чехо-Словаччину, Угорщину, Булгарію і Альбанію.

Західні комуністи включаються в каґебівську кампанію проти Солженіцина

Москва. — Совєтські газети „Правда" — орган ЦК КПСС, „Красная Звезда" — орган Міністерства оборони і збройних сил, „Труд" — газета совєтських професійних спілок та „Московская Правда", яка є органом московського облкому, передрукували одночасно у своїх виданнях з 8 січня ц. р. вийнятки із статті органу чехословацької комуністичної партії, з гострою атакою на Олександра Солженіцина, обвинувачуючи його у „брудних наклепах" на Совєтський Союз. Водночас із цим Телеграфічна Агенція Совєтського Союзу передала цю атаку чехословацьких комуністів у своїх повідомленнях для преси й радіо. В коментарях західньої преси підкреслено, що кампанія проти Солженіцина розгортається на вимогу Москви, яка доручила своїм експозитурам за кордоном зневтралізувати враження і вплив, що їх викликала публікація нової книжки Солженіцина „Архіпелаг ГУЛаг" про совєтські концтабори і народовбивство в 1918-1956 роках. День перед тим з подібною атакою проти Солженіцина виступив головний редактор французького комуністичного місячника „Франс Нувель" Шарль Лярош, закидаючи Солженіцинові, що він діє на шкоду Совєтського Союзу і совєтських намагань привести до політичного відпруження в світі. Не згадуючи головної теми книжки „Архіпелаг ГУЛаг" тобто знищення мільйонів людей у совєтських тюрмах і концтаборах, Лярош дорікає Солженіцинові за те, що він, мовляв, „ігнорує такі совєтські досягнення, як рекордовий врожай минулого року"...

Водночас із цим повідомляють з Цюриху у Швайцарії, що швайцарський адвокат Солженіцина Франц Гебб поінформував пресу, що Солженіцин призначив усі прибутки із публікації його нової книжки на добродійні цілі.

МАЛІ КОЛЯДНИКИ У „СВОБОДІ"

Скільки коляд з колишньої „кантички" Ви ще пам'ятаєте? Як яку призабули, чи не знаєте всіх строф, Вам їх цілком певно пригадають не тільки словами, але й милозвучним співом ці двоє малят: 7-літній Орест і 9-літня Арета Гарасимчуки, син і дочка одного з працівників в-ва „Свобода", які у вівторок, 8-го січня, прийшли до „Свободи" з традиційною колядою. Виколядували поважну частину „кантички" і колядували на добру ціль — Український Музичний Інститут, в якому вони вчаться. На фото (побіч): Орест і Арета Гарасимчуки колядують у „Свободі".

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 25¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Обов'язок виконано!

Кілька днів тому, у „Свободі" з 3-го січня, на цьому місці був заклик-коментар: виконаймо наш обов'язок! Мова була про „стотисячну мету" Народного Фонду Українського Конгресового Комітету Америки, встановлену на 1973-ій рік. В тому часі для досягнення тієї 100-тисячної мети бракувало ще 12,000 долярів, що їх треба було ще доповнити до закриття та замкнення всіх рахунків того Фонду 8-го січня. Тепер, після замкнення рахунків, можна з повним признанням для нашої громади сказати, що вона не тільки виконала, але й на тисячі долярів перевиконала цей свій обов'язок. Характеристичною благородности та свідомости нашої громади можуть послужити короткі, але багатомовні слова Катерини і Миколи Сенчишаків з Чікаго, які переслали свою 500-долярову пожертву з дописою: „Аби Вам не забракло до 100-тисячної мети".

Із виконанням та перевиконанням свого 100-тисячного обов'язку за минулий 1973-ій рік, наша громада добре і надійно почала новий, 1974-ий рік! Ніщо бо так не заохочує, як успіх добре виконаного обов'язку. Тепер треба очікувати, що й провід Українського Конгресового Комітету Америки зі свого боку виправдає виявлене йому громадою довір'я і підтримку та ще більше і ширше розгорне свою багатобічну активність, здійснюючи постанови Конгресів та ухвали Ради Директорів. Слідкуючи за перебігом збіркової кампанії, можна було прийти до висновку, що найбільшою заохотою до пожертв була потреба оборони топтаних окупантом людських прав в Україні. Тим самим і УККомітет у своїй діяльності повинен тепер звернути на цю справу головну увагу. Громада очікуватиме вісток про дальші заходи в обороні цих прав, як і про активність в інших ділянках. Маємо надію, що як тепер про громаду, так під кінець року про УККА можна буде сказати з окликом: обов'язок виконано!

Новий наступ на Церкву

Після недовгого періоду послаблення атеїстичної й антирелігійної активности в поневолених Москвою країнах, кремлівський режим посилив останнім часом, зокрема в Україні, свою боротьбу з Церквою й релігією. Не зважаючи на гарантовану в конституції СССР свободу віри, вірним Православної й інших християнських Церков й особливо ж молоді забороняють брати участь в церковних обрядах і відправах, молитися у своїх церквах чи й навіть признаватися до Христа і Його науки. Водночас із цим, щоб знищити серед широких мас населення будь-які вияви релігійного життя, комуністичний режим продовжує закривати й руйнувати церкви, що залишилися подекуди одиноким пристановищем для вірних старшого віку. Згідно з повідомленням Ройтера й американських газет, у Житомирі наказано закрити і зруйнувати Богоявленську церкву, тільки тому, що вона збудована побіч школи і своїм сусідством може загрожувати атеїстичному вихованню молоді. Одержано також вістки про закриття церков в інших містах України, між ними в Чернігові. Західньоукраїнських православних священиків, тих, що відважилися стати на оборону народних релігійних традицій і протестують проти нищення церков і творів церковного мистецтва, позасуджувано на довгорічні вироки і вони караються разом з іншими діячами самооборони українського народу по тюрмах і концтаборах Совєтського Союзу.

Усі ті факти доводять, що совєтський партійний режим таки рішений довести започатковану ним боротьбу до бажаного йому завершення: повного знищення Церкви і християнської віри. В цьому своєму намаганні атеїстична Москва не поступається ні на п'ядь ні перед обуренням людей і народів СССР, ні перед опінією чи й протестами світу. Віра в Бога має бути знищена: така мета московського большевизму і її він продовжує здійснювати консеквентно й безоглядно. Усі розмови про якусь релігійну свободу чи й хоч би сповидну толеранцію в Совєтському Союзі були й залишаються наївними й даремними сподіванками, милянними бульками, що їх розсіває в країнах вільного світу совєтська пропаганда, намагаючись здобути такі чи інші політичні й господарські користі для Москви. В цьому відношенні політика большевизму не змінялася ніколи: ні за Леніна, ні за Сталіна, ні за Хрущова, ні тепер за Брежнєва.

Я. Гайвас

„ВИЙТИ З ҐЕТТО"

„Вийти з ґетто" — оце настирлива проблема, а не раз неначе бойовий оклик, яка постійно повертає і повертатиме на сторінки нашої преси, хвилює людські уми, привертає до себе увагу. Належить вона до найбільше життьових, підставових і є такою, що її треба розв'язувати постійно і на кожному кроці в усіх життьових ситуаціях.

Здається, в нас небагато людей, які обстоювали б потребу зберігання нашого „ґетто", тобто нашої глибокої ізоляції від американського світу і замкнення в своєму маленькому. Обстоювати таку потребу стає сьогодні щораз більше безвиглядним. Наше молоде покоління є частиною американського життя. Цього факту ні заперечити, ні йому протиставитися. І проблема для нас в зовсім іншій площині: як його зберегти, зробити творчою частиною українського життя, враховуючи той факт. Ми оправдано горді, що наше сучасне молоде покоління своїм інтелектуальним поземом та іншими своїми вартостями стоїть на рівні свого американського оточення, йому дорівнює, а не раз перевищує, особливо своїми, отриманими від батьків, традиціями в розумінні життя, його призначення, потреб і глибоких моральних законів. Завдяки цьому всьому йому відкрита дорога до життьових кар'єр, постів і керівних позицій, очевидно з узглядненням тих пересудів і тих норм, які стали частиною американського життя та які дають очевидні привілеї молоді англосаксонського походження. Було б дуже зле, якщо б українська молодь існуючих можливостей не використала. Ціла наша громадськість сприяє їй у цьому, бо хоче бачити її на командних життьових вершинах великого американського моря, а не замкненими в нашому меншому світі.

Власне тут рішуче лопає стіна „ґетто". Бо рости вгору в американському житті, творчо його формувати на якомусь відтинку, значить ставати його частиною. Цього життьового факту ми не уникнемо, коли хочемо знайти справжню, нову синтезу, яка стала б плятформою нашого тривання як окремої національно - культурної групи і нашого розвитку. Отже, як, якими засобами, на якій базі зберегти себе, виходячи з „ґетто"? Як розбудовувати, унаглядню вати свою окремішність, свої особливості, коли не обгородити себе муром відокремлення?

Є дві можливості „вийти з ґетто": одна з них найпростіша і найбільш запрошуюча та найлегша — це зректися, зрезиґнувати, позбутися свого й розплистися та зникнути в чужому морі. Відкинути створені своїми предками на протязі довгих століть як віджилі й перестарілі групові, тобто народні, національні духові й моральні вартості, забути здобутки, громаджені колективним генієм народу і його великими одиницями і прийти в чужий світ з... порожніми руками. Прийти одиницею, чи групою, що не вностить нічого свого, нічого особливого своєму оточенню, що соромиться себе і свого минулого, що почувається нижчим і гіршим, що хоче жити чужим, чужими надбаннями, довголітніми здобутками чужих рук і умів. На жаль, не бракує в нас таких, які саме в цей спосіб розуміють „вийти з ґетто". І для цього вони висувають безліч мудрих і псевдомудрих, модерних і „надмодерних" арґументів.

Але є ще й інший „вихід з „ґетто". Вихід творчої людини і творчої національно-культурної групи. Ті не тікають від свого і від себе. Навпаки. Вони його зберігають розбудовують, скріплюють, вони ним збагачують, урізноманітнюють культуру і взагалі життя свого оточення. Вони вносять в це життя зовсім нові елементи і вартості та входять у нього як співтворці, як ті, що разом з іншими, як рівні з рівними, творять щось нового, не тікаючи від властивого собі. Через те вони стають цінніші, вартісніші і цікавіші для свого оточення. вони не б е з батьченками, „Іванами без роду", які наставлені тільки на користування чужим. Вони прагнуть щось дати від себе, бо мають що дати. Передане їм їхніми попередниками вони зберегли і помножили. Вони, очевидно, завдяки цьому створюють для себе багато можливостей тривати, як щось окреме, аніж тоді, коли вони в штучних „теплярняних" умовах ґетто. Бо ж зберегти себе можна тільки творчістю, тільки постійними осягами, тільки вношенням свого життьового вкладу в життя інших, а не споживанням здобутків тих інших.

І тут завдання за групою і за одиницями. Кожному ясно, що колишній справник кооперативи, або молодий робітник може це робити на своєму відтинку і в своєму колі, а вчений, мистець, організатор господарського життя у своєму на багато вищому поземі і з багато ширшими наслідками.

Культури, звичаї й обичаї, життьові норми творять народи й суспільности. Історія й наука не знають інших можливостей. Одиниці навіть найбільше геніяльні тільки виповнюють ті великі рами, які є частиною загальнолюдського. Ні Шевченко, ні Ґете, ні Шекспір, ні Твейн, Толстой, Ґуно, чи Верді не потребували відриватися від духового світу, частиною якого вони були, щоб стати великими. Якраз навпаки. Саме тому вони могли піднести вартості своїх країн і народів до позему, де ті стали незнищимою частиною світової культури. Бо що є світова культура, як не мозаїка кольорів, форм і змісту-символів і вкладу усіх народів світу? Світова, вселюдська культура не має іншого життя і розвитку, як через життя і розвиток культур племен, народів, націй і їх геніяльних одиниць. Загальнолюдська культура, вселюдське — не абстракти, завішені між небом і землею. Це конкретне ціле, вимощене і виповнене творчістю всіх народів. Нормальна людина не феномен „Поза часом і простором", але складова частина, мікровідбитка свого народу і своєї доби. Тільки нетиповий мешканець Авіньйону, Текоми, чи Миргороду може жити відгороджений непроходимим муром від мешканців свого дому, своєї вулиці, свого міста та свого народу. Тоді хто він такий? Пісня про Роляна, Магабгарата і Слово о полку — незнищимі елементи вселюдської культури, бо вони представили геніяльно і вірно „життя живих людей" і дух своєї епохи!

Отже — вийти з ґетто! Вийти з ґетто людьми, що знають своє і свої вартості, що гордяться ними, як кожна інша людина, що не бояться зберігати й вирощувати їх, бо вони направду одноразові і неповторні і без них була б втрата для всіх та поменшення здобутків цілого людства.

Маріян Коць

ЗА РЕАЛІЗМ ОСНОВ

(1)

Звичайно так буває, що фінансові установи, підприємства широкої обслуги не можуть бути анґажовані до партійно - політичного життя, бо наразили б себе на неминучу руїну. Це самозрозуміле. Але, ніяка мисляча людина не буде заперечувати факту, що фінансові господарські установи є підставами в розвитку громади, без них громада не може жити й тому мусять бути темою зацікавлення. Українські фінансові, господарські установи повинні бути в центрі уваги чолових організацій чи поодиноких громадян. Так воно, на жаль, не є, про що ми мали нагоду переконатися на Другому СКВУ.

Слідкуючи за виявами господарсько - будуючого мислення, а не за голослівністю, інколи підтриманого роздумуваннями й інтерпретацією, можна було прийти до переконання, що в діяспорі є цілковитий брак реалізму. Відсутність реально мислячих людей така прикра, що соромно стає слухати бравурних слів доповідачів, які чіпляються підставлених їм завдань і розпрацьовують їх у захопленні, не дивлячись на те, що ця річ нереальна, фаянсової тривкости і не варто на неї витрачувати час. До таких висновків ми прийшли по доповідях і рефератах про мультикультуралізм й етнічну мозаїку.

Тим часом вибувають із нашої спільноти покоління, не тому, що їх не манить мозаїка, а тому, що їх особисте господарське існування не є забезпечене в українському інтересі. Брак спільности інтересу, розуміння його важливости, затвердження стану нашого посідання — у нас разючі. Це, знову, можна в'язати із браком плянування. Плянування міряється часом і видимим результатом, фінансовими надбаннями. Ми не говоримо про золотого тельця і не ставимо його як ціль, але підносимо, як безумнівний, одинокий вирішальний засіб до кожного закріплення успіху одиниці і громади. Інакше нині мислити годі. А що ж у нас на ділі? В центр громадського життя проникли особи — яких можна назвати „викрадачами рампового світла". Ставимо це окреслення в лапки, бо непевні, чи воно наше оригінальне, чи запозичене. Справа настільки серйозна, що вона повинна б сколихнути усім мислячим громадянством. Особи, які не мають ані особистих, ані загальногромадських досягнень, тобто, досягнень, що їх можна вимірювати тривкістю часу, вриваються бравурно під рампове світло, і, полощуть мозки делеґатів із далеких закутин світу, відвертають увагу від першочергових завдань, а підсовують справи, в яких вони самі відіграють головну ролю. Дивне в тому те, що хоча ця постава „викрадачів рампового світла" така дошкульна, вона не ображає громади.

Про це ми мали нагоду переконатися, слухаючи звітів трьох голов комісій.

До таких звітувань треба зарахувати приписування собі труду і вислідів праці і діяльности, коли була мова про допомогу українцям в Юґославії.

Ми маємо велику пошану до священичого стану. Цього не хочемо аж ніяк оспорювати, але коли підрахували членів почесної президії СКВУ, то там були: одна жінка, 14 священиків і 18 світських осіб, в тому чи не трьох представників Євангельського Об'єднання. Коли б прибули чотири Владики із ЗСА, то було б 18 священнослужителів. Якщо ж іде про світських, в більшості партійних функціонерів, то вони не репрезентують українського активного життя. Питання ставимо одверто: чому не було там представників науки, шкільництва, мистецтва, професіоналістів, молоді, кооперації, банківництва? Українське життя не творять партійні чиновники.

(Закінчення буде).

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редаґує інж. Лев Яцкевич

ТЕХНОЛОҐІЯ СМЕРТИ

Відома американська фірма АР-СІ-ЕЙ в Мурставн, Н. Дж. працює під теперішню пору над новою лейзерною зброєю, яку командування американських збройних сил хоче включити в свою оборонну систему, головно проти атомових, електронно керованих ракет. Ця зброя має бути основана на потужнім, енерґетичнім, світлянім руслі, спроможнім знищити атомову „головку" ворожого керованого стрільна перед досягненням прицілу.

Департамент оборони в Вашинґтоні має вже в своїм арсеналі лейзерні проміння, спосібні вбити ворожого вояка чи спалити об'єкт з невеликої віддалі. Але використання тих променів на далеку відстань натрапляє вже на великі труднощі, головно, енерґетичного характеру.

Стрижнем теперішньої оборонної системи обох світових потуг є „переємні" ракети, устатковані атомовими „головками", що мають завдання знищити в повітрі ворожі, керовані стрільна.

З огляду на те, що безпосередній зутик обох ракет слід вважати радше припадком, як правилом, оборонні ракетні стрільна розсівають в часі експльозії велику кількість променів — X, що пронизають чутливу, електронну контролю ворожої ракети і роблять її неспосібною до дальшої дії.

Якщо лейзерне, світляне русло наснажити більшою енерґією, то воно може унешкідливити ворожу ракету на багато дальших відстанях та у вищих шарах повітря, та не допустити до її експльозії і нищівного розсіву радіоактивного проміння. Нова лейзерна зброя буде складатися з трьох основних частин: з обстежного радару, траєкторного компютора та лейзерного уладження, який нагадуватиме величезний телескоп, що протилежно до звичайного телескопа, замість збирати, буде вистрілювати лейзерні промені в простір.

Найважливішою, проте, і досі нерозв'язаною проблемою нової лейзерної зброї буде її спосібність магазинувати величезні кількості електро - магнетної енерґії та наснажувати нею лейзерне світляне русло. Поруч з розвитком нової лейзерної зброї, оборонна система американської фльоти дістала нового підпомагача в радарній зброї „Іджіс" (еґіда). Основу тієї зброї становить „фазово" упорядкований радар. Конвенційний радар, винайдений в 2-ій світовій війні, кидає в простір тільки один струмінь, який дозволяє йому „бачити" довкілля навколо радарного кружка. „Фазово" упорядкований радар вистрілює в простір кожної секунди більше, як 4,000 променів в усіх можливих напрямах. Компюторний мозок „Іджісу" задержує в пам'яті те все, що ті струмені бачили в просторі: високо і низько, близько і далеко. В той спосіб „фазово" упорядкований радар може в тому самому часі обстежити шляхи кількох сотень літаків і ракет, ідентифікувати їх приналежність, положення в просторі, скорість і напрям, та напрямлювати на них електронно керовані, переємні стрільна.

Поруч оборонної зброї, проводяться сьогодні не менш інтенсивні досліди над розвитком і уліпшенням нападної зброї, від автоматичної рушниці до бойового літака. Це так сказати б, домена технолоґії смерти в якій тепер ведуть З'єднані Стейти та Совєтський Союз, мимо всіх мирових і розброєвих конференцій, нобелівських нагород та закосичених гарними фразами резолюцій і заяв на терені Об'єднаних Націй.

Війни спалахують безперервно, на наших таки очах, та ведуться методами і зброєю, які покрили б серпанком сорому обличчя середнєвічних лицарів. Ще не скінчилася цілком війна у В'єтнамі, Ляосі та Камбоджії, коли на Близькому Сході розгорілася 3-тя, чи пак 4-та війна між Ізраїлем та арабами. На тій війні згинуло за 18 днів 7,000 людей, що стали експериментальними кріликами нової зброї, яку Москва і Вашингтон випробовували над берегами Нілу та в гарячих пісках Сирії.

Але мало кому відомо, що молода Ізраїльська держава вжила в тій війні, побіч американської, також власну зброю, що виявилася в деяких випадках кращою за американську та совєтську.

Вистане згадати універсальний автоматичний кріс Ґаліль, що виводить свою назву від ізраїльського винахідника Ґаліля. Ця універсальна зброя править не тільки за автоматичний кріс, вистрілюючи 650 стрілен в хвилину на відстань 3,000 метрів, але викидає також вогонь, протипанцерні стрільна та ґранати — а навіть відчиняє консерви. Ця універсальна зброя є краща за ізраїльський машиновий кріс Узі, американський М - 16 та совєтський АК-47. Ізраїльська невелика фльота є устаткована кермованими наземними ракетами (серфес то серфес мисселс) „Ґабрієль" та ультрасекретними атомовими ракетами „Ерихо", що є кращі і більш ефективні за совєтські „Стикси"

Але найбільш небезпечною та успішною зброєю, що її вжили противники в останній війні на Близькому Сході, виявилася арабська нафта, що потрясла економією цілого світу за неповна один місяць.

І. Вовчук

ДО ПОЛОЖЕННЯ В УКРАЇНІ І ЗАВДАНЬ УКРАЇНСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ У СВІТІ

(Відтворена з пам'яті доповідь, виголошена на Другому СКВУ — Торонто)

(1)

В імперському комплексі СССР Україну, як і інші неруські національні республіки, силою включені в нього, перетворено на суверенну колонію у формі УССР. На папері ніби існує державність, а в політичному житті націю позбавлено всіх елементів державного життя, відчужується від нього. Державність на показ стала знаряддям в руках імперської влади большевиків для боротьби з національною окремішністю і самобутністю.

В якійсь мірі Україна нагадує дерево, яке чомусь не розвивається так, як мало б бути, а корчиться. Про людське око коло нього піклуються державні садівничі, відпускаються кошти на різні товариства охорони етнографічної творчости. На показ чужинцям зберігається бездіяльне міністерство зовнішніх справ, є і представник від України в міжнародній організації — ОН, в створенні якої Україна була навіть одним з основоположників. Коли заходить потреба, то, за нотами „старшого брата" з Москви, представник України виступає на міжнародному форумі проти колоніялізму і національного поневолення. А в т. зв. Українській державі політичних в'язнів, а їх там дуже багато, на „лікування" від державницького політичного думання посилають в сибірські простори, — дуже далеко від України, під опіку „старшого брата".

Кваліфіковані садівничі працюють і опікуються, а дерево не розвивається. Імперська сторона і вчені різних рангів і титулів, а з ними й слизькохвостні малороси та перекінчики вмовляють в людей, що спад національний зумовлюють закони історії, така, мовляв, історична закономірність. Таж „марксизм і ленінізм, кажуть яничари, відкрив світову історичну тенденцію до зближення, а в майбутньому до відмирання націй...[1]). Безсовісні, відступники від свого народу запевняють про несучасність, несумісність і неправомірність національної ідеї і свідомости національної з марксизмом і ленінізмом. А разом з тим, щоб довести видуману „закономірність", підрубуються коріння національного дерева, використовуючи для цього сучасну землерийну техніку. Наполегливо і жорстоко руйнуються культурно-історичні надбання українського народу, предки якого всією історією виробляли національний хребет на різних етапах становлення нації, як культурно-історичної катеґорії, в якій лучаться „мертві, живі і ненароджені".

∴

Півстоліття, після відновлення большевиками імперського комплексу, в якій силою зброї включено українську державу, ведеться боротьба двох протиставних сил: московсько-большевицького великодержавства і національної ідеї, — животворної сили у становленні нації. За останнє десятиліття ханат всевладної партії, ЦК КПСС, посилив ту боротьбу, ведучи курс наступальної політики нівелювання неруських націй, щоб злити їх з русским народом. Перед вченими і науковими силами імперії поставлено вимогу: довести історичну „закономірність відмирання націй за зрілого соціялізму", як там звуть брежнєвське вгадування.

І вони в поті чола доводять, що „нації в порівнянні з племенами і народностями, з яких формується нація, є найменш стійкою етнічною спільнотою, вона кінець кінцем відмирає"[2]). Проте, за теперішньою псевдонаукою, дуже поширеного за брежнєвського вгадування, видуманій „історичній закономірності" підлягають не всі нації. Партійна псевдонаука відкрита націю з магнетичною силою, до якої з давніх давен буцім то тягнуться всі інші. „Все передове, справді народнє, що народжувалось на національних окраїнах, тяглося до Росії, до русского народу"[3]).

Отак глумлячись з історії карлівський малорос з титулом ніби президента СССР — М. Підгорний пескотав національну гордість „великорусского" народу, нагороджуючи РСФСР „ордером дружби", встановленим у 50-ту річницю створення імперського комплексу. А в Києві, Алма Аті, — столицях української і казахської республік, Л. Брежнєв, нагороджуючи названі республіки тим же орденом, встановив для кожної по одному мільярдові пудів хліба річно постачити у „отечественні" елеватори. Вродить чи не вродить, а постачити мусять. — Різні рубежні „отечественної" дружби заведено за брежнєвської політики, з її курсом уніфікації єдинодержавства. Ханат ЦК КПСС ту політику називає, „клясовою", „інтернаціональною" з додатком пролетарського, а в дійсності, в моєму розумінні, вона є політикою большевицького расизму. Її лозунгом, після захоплення влади большевиками, була ліквідація ворожих клясів, який тепер перетворено на ліквідацію націй в клясовій боротьбі. Гітлерівський расизм ліквідовано, а большевицький ще живе при пустительстві а то й опіці ОН.

Після захоплення влади большевиками, тяга не-русских націй до русского народу збільшилась і набула окресленої цілеспрямованости, стала закономірною — доводять на замовлення псевдонауковці. „З перших днів перемоги жовтневої революції, — твердить М. Куліченко і інші, — тяга до єдности з великим русским народом серед трударів національних окраїн значно посилилася"[4]). Міт про „тягу" до „великого русского народу" створено в 50 річчя СССР, прославляючи єдинодержавство на те, щоб ним заперечувати розвал царської Росії в національних революціях і стерти в пам'яті народів завойовницьку та окупаційну політику большевиків при оперті на русский нарід.

М. І. Куліченко, заперечуючи твердження меншовика С. Семковського і большевика Й. Сталіна, які доводили наявність розпаду Росії, говорить, що коли б розпад справді мав місце, то тоді б „треба констатувати успіх сепаратистичних плянів буржуазно - націоналістичної контрреволюції". А відновлення завойованої української держави, за що веде змаг український націоналізм („сепаратистичні пляни"), дуже непокоїть і лякає кремлівських володарів імперського царства.

Недавно в „Українському Історичному журналі" ч. 8. за 1973 р., що є органом Інституту Історії АН УССР, надруковано статтю: „Проти буржуазно-націоналістичних перекручень спільного історичного минулого російського, українського та білоруського народів (X-XУ)". Автор намагається заперечити історичну схему академіка М. С. Грушевського, який довів, що український нарід є спадкоємцем давньоруської історії, культури і мови, з давніх давен посідає свою національну територію. На тій території він створив державну формацію Київську Русь-Україну — українську за етнічним змістом.

Орган Академії Наук УССР, лаючи буржуазних націоналістів, бо вони обороняють українськість Київської Русі, пробує довести, що Русь була спільною землею і русского народу. В люті на націоналістів, бо вони обороняють давню українську територію від нинішньої захланности, автор статті поховав живого проф. М. Чубатого. Він бо, обороняючи правду історичну, науково доводить, що предки нинішніх українців були творцями Київської Русі-України. М. Ф. Котляр нинішнє маячення, запрограмоване в Кремлі, про створення єдиного совєтського народу, переносить на ті давні часи і твердить, що „формування давньорусскої народности супроваджувалося процесом складання єдиного для всіх слав'ян державного об'єднання". Так відчужується історичне минуле, історію українського народу від нації.

---

1) М. І. Куліченко „Національні відносини в СССР і тенденції їхнього розвитку" стор. 13.

2) Там же стор. 34.

3) „Ізвестія", 8. 1. 1973.

4) М. І. Куліченко „Національні відносини..."

(Продовження буде).

Журнал „Лайф" буде знову появлятись

Ню Йорк. — За інформаціями „Ню Йорк Таймсу" з 4-го січня ц. р., корпорація журналу „Тайм" плянує в наступному році видавати знову журнал „Лайф" тільки він виходитиме не як попередньо тижнево, а раз в місяць. До відновлення видання журналу, як каже головний редактор „Тайму" Гедлі Донован, спонукала їх підтримка передплатників, які в малій тільки кількості жадали звороту грошей, більшість включилися в пренумерату „Тайму", або інших корпорованих ними журналів. Заохотив їх також незвичайний попит на книжку, видану цією корпорацією п. н. „Найкраще з „Лайфу", яку розпродано в кількості 950 000 примірників, без уваги на те, що книжка в м'якій оправі коштувала 14.95 дол., а в твердій обгортці — 19.95 дол. Якщо йдеться про продаж книжки в твердій обгортці це найбільший успіх в історії видавництва.

На сторінках журналу вміщуватиметься ілюстративний матеріял, з тією зміною, що він радше виказуватиме едукаційний характер.

Станиця „Пряшівщина"

Ню Йорк. (С. Ж.) — В одній з кімнат Українського Соціологічного Інституту, що знаходиться при 231, 14-та Вулиця - Схід, в Ню Йорку, відкрито Станицю „Пряшівщина", де приміщено архів і бібліотеку та інші матеріяли, що стосуються української землі — Пряшівщини.

Цей архів і музей, чи радше щойно їх зав'язок, поставили заходи гуртка прихильників і любителів Пряшівщини, головними трудівниками якого є: д-р Мирослав Клюфас, дир. В. Дармохвал, д-р В. Ценко та інші. Гурток прихильників Пряшівщини існує від 1968 р. і за час своєї діяльности влаштував кілька малих виставок видаваних на Пряшівщині українських книжок, часописів і журналів, в приміщеннях ресторану „Веселка", власником якого є дир. В. Дармохвал, в Літературно - Мистецькому Клюбі, та одну велику виставку в Американсько - Українському Інституті в Ню Йорку.

Від осені 1973-го року, Гурток прихильників Пряшівщини примістив, на запрошення Управи Українського Соціологічного Інституту, свій архів і бібліотеку „Пряшівщина", в одній з його кімнат, де заінтересовані можуть їх оглянути.

Управа Гуртка прихильників Пряшівщини просить Управи українських установ і організацій та всіх людей доброї волі, дарувати книжки, журнали, часописи та всілякі документи й матеріяли, що стосуються української Пряшівської землі, для доповнювання архіву і музею „Пряшівщина".

В справі пересилки таких матеріялів та по ближчі інформації відносно станиці „Пряшівщина", звертатися на адресу:
Ukrainian Sociological Institute, 231 East 14th Street
New York, N. Y.
Tel: (212) 674-3717

АННА МЕДВІДЬ, довголітня членка Т-ва Дністер 361 Відділу УНС в Ню Йорку, Н. Й., померла 5-го січня 1974 р. на 75 р. життя. Нар. в с. Стрілиська Нові, пов. Бібрка, Україна і стала членкою УНС в 1936 р. Похорон відбудеться в четвер, 10-го січня ц. р. з похоронного заведення П. Яреми, до церкви св. Юра в Ню Йорку, а опісля на цвинтар Кальварія, Квінс. Залишила в смутку синів: Тадея і Богдана з родинами та 7 внуків.

Вічна Її Пам'ять!

Управа Відділу

В глибокому смутку повідомляю, що в неділю, 6-го січня 1974 року упокоїлася моя Дорога СЕСТРА

НАТАЛІЯ САВЧЕНКО

вдова по св. п. полковникові Володимирові Савченкові.

ПАНАХИДИ — у вівторок, 8-го січня о 1:00 дня і в середу, 9-го січня, о 6-ій по пол. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку, Н. Й.

ПОХОРОН відбудеться у четвер, 10-го січня 1974 р. о 9-ій год. ранку, після Служби Божої в Церкві при 359 Broom Street, опісля на Українському Православному Цвинтарі в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку:
сестра МІЛІЦА ДОРОШЕНКО

В пам'ять нашого Любого БАТЬКА і ДІДУСЯ

Д-ра Іллі Витановича

приятеля та виховника української молоді складаємо 100.00 долярів на Пластовий Вишкільний Фонд ім. Дрота.

РУТА і ТАРАС ГАЛІБЕЙ — донька і зять
ХРИСТЯ, ТАЇСА, ДАНИЛО — внуки

З волі Всевишнього відійшла від нас у Вічність 7-го січня 1974 року в Монро, Висконсин, наша Найдорожча

ДРУЖИНА, МАМА, ДОНЬКА, СЕСТРА і ТЕТА

МАРІЙКА ПАЛІЙ

з дому **ТИМОЩИК**

про що сповіщає своїх Рідних і Знайомих смутком сповита

РОДИНА

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в четвер, 10-го січня 1974 р. о год. 10-ій ранку на Українському Цвинтарі в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

В ТРЕТЮ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ Найдорожчого МУЖА

дипл. інж. РОМАНА КУПЧИНСЬКОГО

відправиться

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА СЛУЖБА БОЖА

в церкві св. Івана Хрестителя в Лорейн, Огайо

15-го січня 1974 року

В тяжкому горю

дружина — МАРІЯ КУПЧИНСЬКА

УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИЧНОГО ТОВАРИСТВА і РЕДАКЦІЯ „УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИКА"

ділиться з Громадянством сумною вісткою, що в неділю, 30-го грудня 1973 року на 74-му році життя, упокоївся в Бозі

Проф. Д-р ІЛЛЯ ВИТАНОВИЧ

Член - основник Українського Історичного Товариства, Голова Контрольної Комісії УІТ, близький співробітник „Українського Історика", визначний історик і дослідник суспільних наук, визначний організатор українського наукового життя, автор цінних історичних праць і заслужений український громадський діяч.

Родині Покійного висловлюємо наші найглибші співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

З глибоким сумом ділимося вісткою з Українською Кооперативною Родиною в діяспорі та всім нашим Громадянством, що в неділю, 30-го грудня 1973 року відійшов від нас у Вічність

бл. п.

ПРОФ. Д-Р ІЛЛЯ ВИТАНОВИЧ

один з найвизначніших українських кооператорів, історик української кооперації, педагог, був. директор Кооперативного Ліцею у Львові та один з найвизначніших кооперативних діячів на еміграції.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ПОХОВАНИЙ на Цвинтарі Церкви-Пам'ятника в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж., дня 4-го січня 1974 року.

Дорогій Дружині, всій Родині Покійного та всім Кооператорам сердечні співчуття складає —

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ (ТУК) в ЗСА

Баль Преси як суспільна акція

Ще до недавна епітет „танцююча еміграція" був і обидою і докором нашим еміґрантам, які, мовляв, замість працювати, щоб допомогти Україні, танцюють. Може подекуди воно так і було, але сьогодні ситуація змінилася. Забави стали, як і багато інших акцій, протиасиміляційним засобом. З репрезентаціями дебютанток, виборами красунь, з конкурсами і винагородами за таку чи іншу прикмету молодих учасників, влаштовувані вони є з думкою притягати молодь до свого середовища і дати їй почуття приналежности до нього, знайомити мешканців різних міст і організацій, зменшувати число мішаних подруж. Якщо глядіти під таким кутом, то між низкою балів і забав вирізняється Баль Преси. Він єдиний з усіх наших забав вибирає з рядів молоді не лиш красунь - українок, але й молодих адептів пера і діячів, своїм вибором Кралі і Князівен преси. У передумовах до конкурсу краси є поставлені до кандидаток запити щодо знання українознавчих ділянок, володіння українською мовою, знайомства з українською пресою, словом запити, яких відповідь дає уяву не лише про фізичну, але й духову, інтелектуальну сильветку молодої українки. Ці відповіді це — цінний матеріял для наших діячів і організацій, вони можуть і повинні бути відповідно використані.

Мабуть неодну кандидатку притягне така імпреза до українського життя, а декого й до співпраці з рідною пресою, яка найбільше терпить із-за браку молодих українських співробітників. Тому Баль Преси є не тільки забавовою імпрезою, але також суспільно - громадською акцією.

З таких причин надіємося, що всі наші редактори й співробітники часописів і журналів, які є членами Спілки Українських Журналістів Америки підтримають другий Баль преси, який відбудеться 23 лютого у Філядельфії.

Комітет Балю звернувся уже з проханням до редакцій часописів і журналів делеґувати свою кандидатку на Конкурс Кралі і Князівен і вміщувати сильветки зголошуваних на сторінках своїх органів. Вчасне зголошення це — велика полегша для Комітету, зокрема для референтури Кралі і Князівен, бо воно дає змогу основно знайомитися з присланим матеріялом і передавати його за призначенням.

Прохання пішло теж до кандидаток, які отримали квестіонарі - запитники, щоб прислали їх якнайскоріше зі світлинами для поміщення у пресі і для праці Жюрі.

Сподіваємося, що й гості заздалегідь подбають про квитки, щоб одержати місця у побажаному товаристві.

Баль Преси організує Фінансова комісія Світової Федерації Українських Жіночих Організацій та Спілка Українських Журналістів Америки, а Комітет, який очолюють пані Марія Харина як голова, Марія Романенчук як секретарка і Христина Кульчицька як референтка Кралі роблять усі заходи, щоб другий Баль преси в Америці випав достойно і приємно для його учасників.

І. П.

Про листопадові роковини у Філядельфії

Як і кожнорічно, так і цього року, 3-го листопада в залі КУК Джуньйор гайскулу, ветеранські організації міста Філядельфії, тим разом під патронатом відділу УККА, відзначили 55-ті роковини Листопадового Чину.

Цьогорічне відзначення заслуговує на спеціяльну згадку тому, що на відміну від попередніх, шабльонових відзначувань — до речі — не тільки цього, але і всіх інших наших визначних роковин, мало зовсім інший, новий і цікавий своїм задумом підхід так до самого свята, як і до способу яким це свято було переведене. У програмі підкреслено зовсім по-новому, сценічною дією, ідею цього чину.

Після відкриття свята інспектором Алексевичем та святочної промови о. д-ра Нагаєвського, замість концертової частини, слідувала оригінально задумана і не менш оригінально виведена інсценізація, що мала назву „На захист Батьківщини" у виконанні артистів „Театру у П'ятницю". Інсценізацію опрацював і вивів на сцену відомий актор і режисер Володимир Шашаровський.

Шашаровський, монтуючи інсценізацію, відійшов від усталених стандартів і склав програму в цей спосіб, що зручно змонтував стрілецькі і повстанські пісні з власним достосованим до сценічної акції текстом, у якому вивів розмову про ці події дідуня, колишнього учасника Листопадового чину, зі своїм внуком народженим уже поза межами батьківщини. Це все в міру розгортання сценічної дії переплів відповідно підібраними віршами Лесі Українки, Івана Франка, Богдана Лепкого, Романа Купчинського, Василя Симоненка, Леоніда Полтави та інших, створюючи цілість, яка в поетичний спосіб на тлі умовних декорацій та з відповідними звуковими ефектами представила героїку українського вояцтва під час наших визвольних змагань, та реакцію на події нашого тодішнього суспільства.

Виконавцями цієї програми були Юлія Шашаровська, яка своїми співацькими виступами завойовує чемраз ширші кола нашого громадянства і яка з експресією та великою музичною культурою передавала дискретно, відповідно до настрою сценічної акції, співний текст. Володимир Мельник, в ролі поета, несподівано зоблистів як виконавець віршованого тексту. Володимир Шашаровський в ролі діда-ветерана та Христина Озарків, як припадкова особа, доповнювали цю добре задуману і з мистецьким смаком переведену інсценізацію.

На спеціяльне відзначення заслуговує ще наймолодша „акторка" Наталка Ковалишин, яка у ролі внучка колишнього вояка, бездоганною українською мовою та переконливою як на молоденьку дівчинку грою, викликала у глядачів подив та повну ілюзію, що має перед собою справжнього хлопчину, а не дівчинку.

Інсценізація справила на присутніх дуже сильне враження так змістом як і грою всіх виконавців.

Акомпаньювала зі зрозумінням тексту Галя Сагата-Поритко, світляні та звукові ефекти були в руках молодого студента Степана Слободяна.

Ця оригінально задумана і цікаво поставлена інсценізація, це вже друга цього року вдала імпреза, що її поставив у Філядельфії Володимир Шашаровський. (Перша — це відзначення 20-ліття з дня смерти великого актора і режисера Володимира Блавацького, на яку, на жаль, поза малими виймками, майже не було у нашій пресі відгуку.

М.Х.

500 чілійських політичних в'язнів будують свою власну тюрму

Консепсіон, Чіле. — На острові Квіріквіна, який лежить на прибережніх водах Тихого океану, п'ять миль від портового міста Консепсіон, понад 500 чілійських політичних в'язнів перебудовують покинуту фортецю Рондіцоне на свою власну тюрму. 485 чоловіків і 49 жінок — це політичні в'язні лівих поглядів, які були арештовані військовою хунтою після державного перевороту, який минулого вересня повалив владу марксистського президента Сальвадора Альєнде. Деякі з цих в'язнів вже були засуджені військовими трибуналами, а деякі ще очікують судових розправ. Існують твердження, що після перевороту військові та поліційні чинники арештували близько 7,000 людей. Зразу після повалення уряду марксиста Альєнде, на острові Квіріквіна було коло 1,700 в'язнів, але багатьох звільнили, а інших перевезли до в'язниць на суходолі. Тепер архітекти та інженери чілійської фльоти вчать залишених в'язнів теслярства та мулярства, щоб перебудувати цю фортецю на тюрму. Первісно фортеця Рондіціоне була збудована для охорони від морських піратів.

Заки буде закінчена перебудова старинного форту, то чоловіки сплять в руханковій залі військової школи, а жінки в тимчасових будинках. У Південній півкулі тепер є літо і в'язні можуть кілька годин кожного дня плавати в Тихому океані. Речник чілійської фльоти заявив, що не всі в'язні погодилися будувати власну тюрму, але ніхто не був за це покараний, бо ця праця є добровільна.

35 миль на південь від острова Квіріквіна находиться острів Санта Марія, на якому також приміщені політичні в'язні. Тут їх близько 400. Інші політичні в'язні придержані на малому острові Давсон, який лежить посеред Маґелланової протоки в південній частині Чіле. Тут, між іншим, ув'язнений Люїз Корвалан Лепе, колишній ґенеральний секретар тепер забороненої Комуністичної партії Чіле.

На суходолі цієї південноамериканської країни, особливо в північній частині, також находиться кілька в'язниць, в яких придержані політичні в'язні.

Українці були учасниками з'їздів у Чикаґо

Чикаґо (ОУПС). — Тут у приміщеннях готелів Палмер, Гілтон і Пік - Конгрес відбулися в днях 26-31 грудня 1973 року З'їзди американських і канадських викладачів модерних мов, згуртованих у таких організаціях як МЛА, ААТСЕЕЛ, АНС і ін. Коло 15 українців із Чикаґо, й інших місцевостей взяли участь у цих З'їздах. З доповідями виступали: д-р Марія Овчаренко — про сучасні літературні напрямки в Україні: проф. Яр. Рудницький — про Юрія Лисянського й проф. А. Кіпа — про Ґерґарда Ґавптмана. В дискусіях брали участь: проф. Вол. Жила, що проводив теж однією з сесій ААТСЕЕЛ-у, проф. Б. Рубчак, д-р С. Самбірський, проф. М. Семчишин та інші. Головою східньо - південного - Західньої секції ААТСЕЕЛ обрано проф. Вол. Жилу, а проф. Рудницький увійшов до Комітету зміни статуту ААТСЕЕЛ. З нагоди З'їздів відбулася зустріч українських учасників в новому приміщенні філії Українського Католицького університету в Чикаґо під головуванням проф. В. Маркуся (28. 12). Чергові З'їзди вирішено відбути в Ню Йорку з кінцем грудня 1974 року.

„Берег чекань" Василя Симоненка появився новим доповненим виданням

Мюнхен. — Видавництво „Сучасність" видало уже другим доповненим виданням п. н. „Берег чекань", збірку поезій і прози померлого в 1963 році широковідомого українського поета Василя Симоненка. В порівнянні до першого видання, що появилося в 1965 і 1966 роках двома накладами і включало здебільшого поезії Симоненка і його щоденник, це друге видання значно поширено й доповнено новоопублікованими в Україні поезіями. Передруковано також його казки „Цар Плаксій та Лоскотон" і „Подорож в країну „Навпаки", цикл віршів „Листи з дороги" і збірку коротких новель „Вино з троянд". Надруковано в новому виданні також вірші і слова інших поетів про Симоненка. Попереджене це видання великою статтею українського еміґраційного літературознавця і літературного критика Івана Кошелівця п. н. „У хороший Шевченків слід ступаючи..." з оглядом поетичної і літературної творчости померлого передчасно поета. Нововидана збірка включає головну частину із поетичної творчости Василя Симоненка, зокрема всі заборонені в УССР його поезії. Завершується видання коментарями до окремих збірок чи творів Василя Симоненка. В передмові до видання підкреслено, що воно „відповідає бажанню покійного поета побачити вимріяну ним книжку заборонених творів під назвою „Берег чекань", яке не здійснилося за його життя". Появилося нове видання книжки „Берег чекань" на доброму папері, на 306 сторінках друку і в мистецькому оформленні Якова Гніздовського. Замовляти „Берег чекань" можна на адресу: Georg Lopatynski, 875 West End Ave, Apt 14 B. New York, N. Y. 10025. Ціна: 6.95 дол.

НЕГР ІНАВГУРОВАНИЙ НА ПОСАДНИКА АТЛЯНТИ, ДЖОРДЖІЯ

Атлянта. — У понеділок, 7-го січня, Мейнард Г. Джексон, нащадок негритянських невільників, був інавгурований на посадника Атлянти, Джорджія, Джексон, буде першим негритянським посадником не тільки Атлянти, а будь-якого великого міста в південних стейтах Америки.

„Моя книжечка"

Мусимо з жалем стверджувати недомагання в ділянці нашого дошкільного виховання та його організації. Отож тим більше передусім Світова Рада Дошкілля продовжує й розгортає свої безупинні заходи та дії для усвідомлення нашого загалу про вирішальну для нас важливість виховання дитини в дошкільному віці в родині та в нашому дитячому садку чи світличці.

Основно важливу ролю в цьому нашому дошкільному вихованні грає українське слово в рідній казочці, пісеньці, рухових іграх з піснями, інсценізаціях, скоромовках, загадках і наших формах тзв. мовних зайнять. На жаль, і в ділянці наших видань для малят і їх матерів та виховниць дошкілля в нас великі недостачі, отож для заповнення цієї прогалини Світова Рада Дошкілля у співпраці з видавництвом „Євшан-зілля" дала оце нашим дошкільнятам та й дітям молодшого шкільного віку два нові випуски у серії „Моя книжечка", а саме „Ріпку" Івана Франка та „Як Їжаченятам майстрували чоботята" Б. Даниловича.

Франкова „Ріпка" від часу свого першодруку тому 80 років (1891 р. у львівському „Дзвінку") стала своєрідною „клясикою" нашої дитячої літератури і тому будь які рекомендації цієї казочки зовсім зайві. Треба хіба тільки вітати ілюстрації Галини Мазепи — у ґалерії дотеперішніх ілюстраторів „Ріпки" мабуть не хто, а власне Г. Мазепа здобула оце „пальму першенства".

„Як Їжаченятам майстрували чоботята" це, сказати б, модерна, сучасна казка. У ній, наприклад батько їжак... сидить у фотелі і читає газету (очевидно, українську), мати Їжачиха читає їжаченятам дитячий журнал (очевидно, український), вона й платить зайцеві-кравцеві за роботу не інакше, а... чеком української кредитової спілки. Отак у казці і гумор, а й „пропаґанда" рідної преси та й нашої кредитової кооперації. Крім того казка „оспівує" на свій лад родинне життя і любов, вчить теж природознавства — про різних звірів, про пори року та зміни в природі, врешті вона теж „лекція" про числа й рахунки. Отож недаром ці дві казки співфірмує і поручає для дошкільного виховання Світова Рада Дошкілля.

Ілюстрації Юрія Козака до казки „Як Їжаченятам" теж кольорові і презентують талановитого і обізнаного із від якого треба сподіватись особливих мистецьких успіхів у ділянці ілюстрування теж дитячої нашої книжки.

Дбайливий друк і добір кольорів, дуже добрий папір-картон, зручний поздовжний формат, врешті дуже відповідна для дітей назва „Моя книжечка" — все це разом каже сподіватись їх повного успіху цих Казочок у наших родинах, дитячих світличках і рідних школах, а цей успіх є головною передумовою появи дальших випусків.

„Моя книжечка" це перші ступені знайомства дитини з рідним словом у рідній книжеці і в розвитку її зацікавлення рідною книжкою, а розбуджений інтерес-зацікавлення це й оте, за словами Шевченка, добро, що ним раз налите серце ввік не прохолоне.

Ціна двох книжечок разом з пересилкою $1.80. При більших замовленнях наших дитячих садків — світличок, рідних шкіл, товариств та книгарень — опуст. Замовлення й вплати слати на адресу:

YEVSHAN-ZILLIA
189 Snowdon Avenue
Toronto 319, Ont., Canada

Внедовзі появляться: Олександер Лотоцький — Білоусенко: „Зайчик Побігайчик", збірка казок з численними ілюстраціями мистця М. Михалевича, ціна $2.50, збірка істор. оповідань П. Шкурата п.з. „Підводним шляхом — на Синоп!", ілюстрації В. Залуцького та ін. Ціна $1.75. У серії „Моя книжечка" — випуски 49 і 50 — появляться „Рукавичка" — напр. казка з малюнками Г. Мазепи та „Лисичка, котик і півник" з малюнками П. Лапикна та інші в міру часу.

Н. Н.

„Кружок" студентів і професіоналістів у Детройті

У суботу 1-го грудня, при Вейнському Стейтовому університеті в Детройті відбулося перше засідання новозорганізованого товариства українських студентів і молодих професіоналістів, „Кружок".

Засідання відкрив адвокат Ярослав М. Березовський, представляючи учасникам наміри ініціяторів та цілі і завдання „Кружка".

Головною точкою першогрудневого засідання був звіт молодої фармацевтки Катерини Копач про її подорож влітку в Україну, та її обсервації тамошнього життя і совєтської дійсности. Як майже кожен подорожуючий в сьогоднішню Україну, подруга Копач вернулася з деякими милими враженнями і з деякими неприємними враженнями. Пре красний краєвид, української землі, чистота і квітуча мальовничість українських міст були в протиставленні до пригніченої атмосфери неволі й страху і надмірно явного зросійщення великих центрів. Інші присутні, вже раніше бувши в Україні, підтвердили ті обсервації. Одначе, всі учасники були тієї думки, що кожен молодий українець з Америки, повинен відвідати Україну, щоб емоційно відчути свій духовий зв'язок з нею.

Останньою точкою засідання був рапорт студентки Ади Мушинської про Другий Світовий Конгрес Вільних Українців та участь і ролю, яку в ньому відіграли молоді українці. Присутніх на першому засіданні „Кружка" було дванадцятеро осіб. Без виїнятку — всі вони активні учасники молодечого, студентського і загальногромадського життя в Детройті.

Ініціятори новоствореного гуртка — Ярослав Березовський (юрист), Ярослав Савка (лікар), Мирослав Хрін (студент політичних наук) — та й всі присутні вдоволені першою зустріччю та переконані й вірять, що „Кружок" незадовго стане найактивнішим і найцікавішим осередком молодих українців - студентів і професіоналістів в Детройті.

ТАРЗАН, Ч. 7051. Іто на жертовному камені

...BUT IT CAN'T BE!.. ITO IS IN MOMBUZZI! I MUST STILL BE DREAMING...

THE STRANGE SIGHT OF A PAGANISTIC RITUAL IS NOT A DREAM– AND THE FRIGHTENED LITTLE FIGURE ON THE SACRIFICIAL BLOCK IS... ITO!

...Алеж це не може бути!.. Іто тепер є в Момбузі! Мені напевно ще далі сниться...

Дивний вид поганського ритуалу не є сном, а мала й перелякана особа на жертовному камені таки є Іто!